

VOJENSKÉ ZDRAVOTNICKÉ LISTY

ROČNÍK XL

ŘÍJEN 1971

ČÍSLO 5

ZDRAVOTNICKÁ SLUŽBA ČSLA V POZJAZDOVOM OBDOBÍ KSČ A PERSPEKTÍVY JEJ ÚLOH V NAJBLIŽŠOM OBDOBÍ

Plukovník MUDr. Jozef SABO

Politická i spoločenská situácia nášho štátu v minulosti i súčasnosti sa zákonite a prirodzene odrážala a odráža i v armáde. Možno povedať, že jej príslušníci vždy veľmi citlivo a nezvyčajne aktívne reagovali na problémy spoločnosti ako celku, špecificky však kolektívu armádneho, ako jej súčasti. Že nie všetko sa v nej vyvíjalo tak, ako by sa to bolo žiadalo, má svoje objektívne i subjektívne príčiny.

Nemožno nevidieť, že tak, ako sa upevňovala a budovala naša armáda na princípoch stanovných hlavnou politickou silou spoločnosti Komunistickej strany Československa a robotníckej triedy, tak sa organizačne upevňovala a stávala akcieschopnou i zdravotnícka služba. Bol to výsledok starostlivej politiky KSČ a vlády o zdravie celého národa zákonnými opatreniami, ktoré v svojom politickom i sociálnom zameraní a dôsledku nemajú okrem ZSSR nikde na svete obdobu. Rady príslušníkov zdravotníckej služby našej armády rástli početne, ale i získavaním znalostí, cieľnou a organizovanou politickou i odbornou prípravou, jak vlastnými silami a prostriedkami, tak predovšetkým na vojensko-zdravotníckych školách v ZSSR a preberaním skúseností Sovietskej armády, ktoré sa hlavne v 50. rokoch stali studnicou poznania a prípravy. Rastom ekonomických možností sa zdokonaľovalo i materiálne vybavenie a zaistenie jak mierových, tak i vojnových potrieb služby.

Toto všetko sa dialo pod starostlivým dohľadom strany, ktorá vychádzajúc z medzinárodne politickej situácie venovala armáde a jej bojovej schopnosti veľkú pozornosť. V tomto období sme svedkami vzniku i niektorých zdravotníckych útstavov, dobudovania centrálnych zdravotníckych vedeckovýskumných, pedagogických i liečebno-preventívnych zariadení, ktoré dodnes na základe výsledkov ich práce vyrástli

vo významné zdravotnícke ústavy, mnohé i celostátneho významu.

V týchto úspechoch je významná práca, oddanosť a nezlomná vôľa mnohých príslušníkov zdravotníckej služby, ktorí bez ohľadu na osobné záujmy, čas, fyzické i psychické zaťaženie venovali svoje schopnosti vybudovaniu takého systému zdravotníckej služby armády, ktorý zodpovedá súdobému vedeniu ozbrojeného zápasu.

Súčasne boli vychované početné kádre vojenskoodborne i politicky zdatné plniť poslanie služby vo všetkých situáciách potreby a využitia armády. Zdravotnícka služba stala sa rovnocenným partnerom ostatných služieb a súčastí armády v dosahovaní pripravenosti a modernosti z hľadiska vedenia vojny.

'Rástli sme do šírky i do výšky. Toto všetko preto, že sme čerpali z nesmiernych skúseností Sovietskej armády a boli riadení a usmerňovaní múdрым vedením Komunistickej strany Československa.

V polovici rokov 60. však, tak ako v celej našej spoločnosti, ako to ukázal XIV. zjazd KSČ i v radoch armády, konkrétne i v zdravotníckej službe začalo obdobie uspokojovania sa s výsledkami, podceňovanie spoločenského významu armády, ako nástroja ochrany vymožeností robotníckej triedy, socializmu v našej vlasti. Nedoceňovanie leninských princípov výstavby socialistickej armády, podceňovanie triedneho prístupu a nedostatky v politickovýchovnej práci sa negatívne prejavili aj v zdravotníckej službe. Objavili sa tendencie vo forme rozporov medzi zdravotníckymi a nezdravotníckymi veliteľskými funkcionármi, ktoré často viedli k nesprávnym a nezdravým zjavom. Mnohí príslušníci našej služby veľmi zavčas podľahli intelektuálskym pocitom a prejavom, ktoré často mali výraz v podceňovaní všetkého, čo nemalo súvis so zdravotníckym.

kou službou. V našich radoch vznikli i prejavy povýšenectva a nadradenosti a u určitej skupiny neomylnosti, nenahraditeľnosti, podceňovania političnosti a triedneho prístupu k riešeniu úloh a problémov.

Tieto tendencie dosiahli vrcholu v krízových rokoch celej našej spoločnosti, kedy početní príslušníci našej služby dostali sa do vleku „elitárskeho“ ošialu. Rýchlo zabudli na zmysel a poslanie našej armády, na jej socialistický charakter. Začali vznikať prvky podceňovania skúseností Sovietskej armády a potreby úzkej spolupráce s ňou, ako životadárneho základu existencie a zdroja skúseností a poučenia. I v našej službe začali sa vytvárať názory špecifičnosti služby v zabezpečovaní armády, ktoré v mnohom majú obdobu snáh a názorov našich „obrodných“ vojenských teoretikov z oblasti určovania doktríny našej armády.

Víťazstvo marxisticko-leninskej časti ÚV KSČ i strany nad pravicovými a revizionistickými oportunistami, antisocialistickými a antisoviet-skými silami, vďaka internacionálnej pomoci Sovietskeho zväzu a ostatných socialistických štátov, rozvírilo hladinu spoločensko-politického diania nielen v našej verejnosti, jej jednotlivých zložkách, ale i v armáde. A najmä v armáde sa protistojace tendencie a názory ukázali v mnohom krajne vyhrotené, čo je pochopiteľné vzhľadom k spoločenskému významu armády ako mocenského nástroja spoločnosti. Diferenciácia pokrokových marxisticko-leninských síl, oddaných socializmu, internacionalizmu, ZSSR, socialistickým spojencom a pravicových, antisocialistických neobišla sa ani v armáde bez ťažkostí a problémov. Kríza v spoločnosti, v armáde doľahla i na zdravotnícku službu a mala charakter vážneho narušenia jej bojovej pohotovosti, politickej jednoty.

Jednanie XIV. zjazdu KSČ inšpiruje a zaväzuje i nás, príslušníkov zdravotníckej služby, zhodnotiť na základe jeho záverov našu činnosť a prijať účinné opatrenia. Pôjde predovšetkým o obnovenie našich radov na ideových zásadách marxizmu-leninizmu. V práci pochopiť poslanie socialistickej armády v spoločnosti, jej triedny charakter a nie v poslednej miere našu príslušnosť k súručenstvu socialistických štátov na čele so ZSSR. Cieľavedomou ideologickou výchovnou činnosťou dosiahnuť obnovenie náročného princípu socialistického obsahu práce v celej zdravotníckej službe. V sústavnosti a cieľavedomosti ideologickej práce medzi príslušníkmi zdravotníckej služby našej armády zbaviť ich miestami pretrvávajúcich názorov nadradenosti služby a niektorých bývalých elitárskych tendencií. Pôjde o to, dať jasnú politickú líniu jej miestu, obsahu práce podľa potrieb velenia armády s návaznosťou na mierovú a vojnovú službu.

Po rozídení sa s tými, čo politicky i morálne nezvládli náročnú situáciu v štáte, využiť celarmádne možnosti kádrového doplnenia. Zvlášť zamerať sa na vlastný lekárske a zdravotnícke

dorast. Ideovo i odborne ho pevne vychovávať, viesť k pochopeniu cieľov našej socialistickej armády, politiky KSČ. Zbavovať ich ilúzií pacifizmu, preceňovania možností kapitalistického sveta, nepochopenia triedneho antagonistického rozdelenia sveta a tým možnosti vzniku svetového vojnového konfliktu. Dosiahnuť morálno-politického upevnenia ich charakteru, pochopenia zladenia osobných záujmov občanov socialistického štátu s celospoločenskými záujmami, s podielom na úseku jeho obrany.

Z ďalších úloh pre najbližšie roky pôjde predovšetkým o posilnenie vojskovej zdravotníckej služby, jak kádrove, tak i čo do postavenia a funkčného poslanca. Vytvárať také podmienky, aby funkcia hlavného lekára bola spoločensky a materiálne plne docenená a tak sa mohla stať aj v našej armáde celoživotným povoláním.

V liečebno-preventívnej činnosti v najbližších rokoch vychádzať v armáde i naďalej zo Zák. 20/66 a Zb. MNO č. 17/66 v podmienkach ČSLA. Pôjde o ďalšie vytváranie priaznivých pracovných a životných podmienok s dôrazom na útvary článok. Uplatňovanie a rozvíjanie poznatkov lekárskej vedy zabezpečovať predovšetkým v ústavoch a zariadeniach a nielen pre mierovú, ale i pre vojnovú potrebu. Z toho vyplýva potreba vypracovania koncepcie jednotlivých klinických odborov. V starostlivosti o vojská v spáde vo vojenských nemocniciach dodržiavať jednoznačne Liečebný poriadok (Vyhl. MNO, MV a Mzd. 62/68). Zlepšiť prístup k ochrane a navracaniu zdravia vojenským osobám predovšetkým v niektorých centrálnych zdrav. zariadeniach.

Kúpeľnú a rekreačnú, ako i preventívnu rehabilitačnú starostlivosť poskytovať zhruba v dosiahnutom súčasnom rozsahu. V poľnej zdravotníckej problematike odstrániť súčasný nedostatok poľnej doktríny v liečebnej starostlivosti a previesť v nej i niektoré organizačné zmeny.

V hygienicko-epidemiologickej službe doriešiť organizačné problémy v zabezpečovaní útvarov a pripraviť opatrenia k zvládnutiu poľných otázk vysokoinfekčných nemocí, ich diagnostiky a ochrany proti nim.

V lekárskej posudkovej službe pôjde o skvalitňovanie odbornej stránky odvodového riadenia a doplňovania ČSLA. Tento úsek bol v poslednom období pracovne veľmi preťažený vzhľadom k masovému riešeniu niektorých kádrových opatrení, súvisiacich s vnútornou situáciou v armáde. A tu sa ukázala jednoznačne potreba úzkej spolupráce odborníkov našich nemocníc s pracovníkmi lekárskeho komisii v spravodlivom ohodnocovaní zdravotného stavu vojakov predovšetkým dôstojníkov, čo v ojedinelých prípadoch nebolo dodržiavané a činnosť zdravotníckej služby bola oprávnene kritizovaná.

Významným výsledkom práce súdruhov z oblasti lekárskej posudkovej služby je však spracovanie a upresnenie zdravotníckych podmienok spolu s kádrovými orgánmi v doplňovaní armády novými veliteľskými kádrami na základe rozhodnutia ÚV KSČ a vlády ČSSR. Tu sa oča-

káva veľmi citlivá a náročná práca zo strany odborníkov našich vojenských nemocníc.

V oblasti školstva a doškolovania zdravotníckych kádrov, predovšetkým lekárskeho boli zahájené práce na jej reorganizácii. Majú z kvalitniť odbornú i vojenskú prípravu a vytvoriť v celom systéme školenia perspektívnosť a cieľavedomosť z hľadiska individuálnych možností a schopností každého zdravotníckeho pracovníka a potrieb služby.

Zmeny v koncepcii zamerania, potreby rozsahu, nastanú i vo vedeckovýskumnej oblasti. Táto oblasť obecné veľmi významne rozoberal i XIV. zjazd KSČ. Ani naša služba sa bez vedeckovýskumnej činnosti nemôže obísť. Má k tomu vytvorenú solídnu vedeckovýskumnú základňu, avšak jej využitie musí dostať jasnejší, konkrétnejší zámer a predovšetkým musí rešpektovať potrebu koordinácie vedeckovýskumnej práce medzi štátmi Varšavskej zmluvy. I v našom prípade sa na tento úsek činnosti vzťahujú plne závery XIV. zjazdu o efektívnosti, obsahovom zameraní, kontrole o materiálnom a kádrom zabezpečení a využití vedeckovýskumnej bázy.

V materiálnom zabezpečení sa pre najbližšie obdobie, vychádzajúc zo známych záverov 5. päťročného plánu, vychádza z požiadavky dodržiavania súladu s možnosťami. Je možné stanoviť len plne materiálne kryté úlohy.

O organizačnej štruktúre zdravotníckej služby armády v mieri bolo v minulosti veľa hovorené. Bol pripravený a už sa aj preveroval návrh jej riešenia. Ukázalo sa však, že tieto kroky boli nedomyšlené, lebo nerešpektovali nutnosť organizačnej jednoty v mieri, zodpovedajúcej potrebám organizácie za vojny. Určité sústreďovanie síl a prostriedkov do posádkových ošetrovní bude možné tam, kde sú na to podmienky. Ďalšie prepracovanie organizácie pôjde však jednoznačne v súlade s požiadavkami Spojeného velenia s využitím skúsenosti Sovietskej armády vytvorením takej organizačnej štruktúry v mieri, ktorá bude zodpovedať organizačnému zabezpečeniu liečebnoodšuvného systému za vojny.

Ani zdravotnícka služba našej armády neostala bez negatívnych vplyvov vývoja spoločnosti v minulosti. Bolo treba zásahmi, ktoré určil ÚV KSČ a velenie armády mnohé, predovšetkým

kádrové problémy riešiť v súlade s celospoločenskými záujmami. Spoločnosť i armáda je v súčasnosti po XIV. zjazde KSČ v novej, kvalitatívne inej situácii ako v rokoch 1968—1969, ale i 1970. Bola obnovená triedna, marxisticko-leninská cesta výstavby socializmu, upevnené bratrstvo a spojenectvo so ZSSR a socialistickými štátmi, prístupné k jednoznačnému uplatňovaniu zásad leninského štýlu práce. I v armáde sa táto cesta úspešne nastúpila. Ako to chceme v armáde robiť, aby heslo „armáda ľudu“ bolo skutočnosťou, ukázali výročné schôdze základných organizácií, zväzkové a zväzové konferencie a posledne i celoarmádny aktív komunistov. Pri budovaní socializmu v našej vlasti niet inej cesty ako tá, ktorú ukázal XIV. zjazd KSČ. I pre nás v zdravotníckej službe z jednanja zjazdu vyplýva jednoznačne vytváranie podmienky pre upevňovanie a ďalšie rozvíjanie bojovej pohotovosti armády, politickoorganizačnej, ideovovýchovej práce, ako i vojenskoodbornej pripravenosti. Velenie zdravotníckej služby zhodnotiac minulosť, ako i svoje možnosti kádrové a materiálne pre ďalšie usmernenie činnosti služby a jej perspektívy vypracováva smernicu vo forme zdravotníckopolitickej línie. V nej budeme vychádzať z politických a ideových zásad spoločnosti so špecifickými podmienkami armády a ochrany zdravia jak v mieri, tak i pre prípad vojny. Celá naša činnosť a zameranie musí byť preto predchnutá ideami marxizmu-leninizmu, proletárskeho internacionalizmu, socialistického humanizmu a zdravotníckej etiky. Tieto zásady uplatniť v odborných smerniciach na nový výcvikový rok a získať pre ne čo najväčší okruh pracovníkov vo vojenskom zdravotníctve. Opatrenia, ktoré chystá ÚV KSČ a velenie armády v zlepšení spoločenského postavenia dôstojníkov, materiálneho zvýhodnenia i iných foriem spoločensky výhodných k zabezpečeniu plnenia povinností služby v armáde, vytvárajú možnosti osobného uplatnenia, vzdelávania odborného, vojenského, politického i príslušníkom našej služby. Preto komunisti i nestraníci v zdravotníckej službe vynaložme všetko úsilie, aby i v našich podmienkach závery XIV. zjazdu našli plné pochopenie a realizáciu. Inej cesty v úspešnom rozvoji našej socialistickej spoločnosti a našej armády niet.